

Diarienummer:
IMY-2022-9867

Ert diarienummer:
Ju2022/03121

Datum:
2023-01-30

Yttrande över Utökade möjligheter att använda preventiva tvångsmedel (SOU 2022:52)

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Förslagets konsekvenser för den personliga integriteten

Utredningen har presenterat ett förslag som är mycket långtgående, och kommer ge de brottsbekämpande myndigheterna kraftfulla verktyg för att bekämpa organiserad brottslighet. Ur ett integritetsskyddsperspektiv ställs därför mycket höga krav på att utredningen visar att det finns ett behov och att förslaget kan antas vara effektivt i förhållande till syftet som det ska uppnå. Om sådana behov kan visas ska förslaget också vara proportionerligt. Varje tvångsmedel mot enskilda innebär per definition ett integritetsintrång, särskilt när det avser hemliga tvångsmedel. Utredningen har kartlagt behoven och redogjort för förslagets förväntade effektivitet. IMY ifrågasätter inte utredningens bedömning. Vad sedan gäller de integritetsrisker som finns med personuppgiftsbehandlingen har utredningen bedömt att förslagets konsekvenser för den personliga integriteten är nödvändiga och proportionerliga i förhållande till den avsedda effekten; ett mer effektivt arbete med att förhindra samhällshotande brottslighet som begås av kriminella nätverk. För att uppnå detta syfte ska kompletterande bestämmelser om det utökade tillämpningsområdet införas i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott och i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning.

Vid bedömning av om huruvida förslaget ska anses vara proportionerligt beaktar IMY följande. Förslaget ska utgå från den befintliga lagstiftningen på området och kommer då att omfattas av den nuvarande regleringens rättssäkerhetsgarantier. Därigenom ska bland annat tillstånd till tvångsmedelsanvändning prövas av allmän domstol efter ansökan av åklagare, vilket är en viktig kontrollfunktion för förslaget. En ytterligare del av förslagets rättssäkerhetsgarantier är Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens (SIN:s) tillsyn över hemliga tvångsmedel. Det är då väsentligt att SIN får tillräckliga resurser för att kunna utöva sitt uppdrag. Förslaget är vidare begränsat då ett krav för tvångsmedelsanvändning ska vara en påtaglig risk för brottslig verksamhet som utövas inom en organisation eller grupp. IMY konstaterar att det finns en viss risk att den valda lagtekniska lösningen gällande en organisation eller grupp kan ge en bredare tillämpning än vad som avsetts. IMY ser tillståndsprövningen som en garant för att tillämpningen begränsas till syftet med förslaget, d.v.s. att bekämpa grov organiserad brottslighet inom kriminella nätverk. För att förslaget ska anses vara proportionerligt är det också en absolut förutsättning att det begränsas till en bestämd

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

brottskatalog med tydlig koppling till allvarliga brott som ofta begås inom kriminella nätverk.

Sammanfattningsvis anser IMY att förslaget är balanserat då utredningen har säkerställt lämpliga rättssäkerhetsgarantier och presenterat en ändamålsenlig integritetsanalys. Med anledning av ovanstående har IMY inga invändningar mot utredningens förslag.

Behovet av ett samordnat lagstiftningsarbete

Även om förslaget i sig kan anses vara proportionerligt så ser IMY stora risker med alla nya lagstiftningsarbeten på området. Det har under de senaste åren tillkommit nya bestämmelser som ger utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel, och det pågår för närvarande flera lagstiftningsarbeten om ytterligare tvångsmedelsåtgärder för att motverka grov brottslighet. Helhetseffekterna av den samlade lagstiftningskatalogen på området kan därför vara svåra att överblicka. IMY vill därför återigen påminna om det stora behovet av ett samordnat lagstiftningsarbete och en översyn av effekterna på skyddet för den personliga integriteten.

Avslutande synpunkter kring förslagen om överskottsinformation och hemlig dataavläsning

Gällande de delar av förslaget som rör hemlig dataavläsning respektive hantering av överskottsinformation så har dock IMY tidigare lämnat kritik, som alljämt är gällande. Se nedanstående länkar till yttranden avseende SOU 2022:19 samt SOU 2018:61:

- [Remissvar den 12 september 2022, dnr IMY-2022-2830.](#)
- [Remissvar den 26 november 2018, dnr DI-2018-16728.](#)

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Lena Lindgren Schelin efter föredragning av juristen Emma Andersson. Vid den slutliga handläggningen har även enhetschefen Charlotte Waller Dahlberg medverkat.

Lena Lindgren Schelin, 2023-01-30 (Det här är en elektronisk signatur)